

נציבות הרייך לחזוקת הלאום הגרמני

(Reichskommissariat Für Die Festigung Desdeutschen Volkstums; Rkfdv). סוכנות של הס"ס, שהיתה מופקדת על 'יישוב מחדש' של בני-אדם ממוצא אתני גרמני (פולקסדויטשה) שהוחזרו לגרמניה מארצות זרות, בעיקר מברית-המועצות. בחוזה בין סטלין להיטלר באוגוסט 1939 (ראה חוזה ריבנטרופ-מולוטוב) הסכימה גרמניה שלטויה, אסטוניה, מזרח פולין ובסרביה ייכללו בתחום ההשפעה הסובייטי. בהסכם נוסף שנחתם כעבור חודש הועברה גם ליטה לתחום ההשפעה הסובייטי. בהסכמת הסובייטים החל היטלר לפעול במהירות במגמה 'להחזיר למולדת' את הגרמנים האתניים שישבו בשטחים שהוכרו כתחומי ההשפעה של הסובייטים. באוקטובר 1939 הטיל היטלר על הינריך הימלר תפקיד כפול: יישוב גרמנים אתניים בני חוץ-לארץ, וחיסול ה'השפעה המזיקה' של אוכלוסיות זרות המצויות על אדמת גרמניה. להשגת המטרה הראשונה הקים הימלר את הנציבות, בראשותו של אולריך גריפלט. הנציבות הופקדה על 'יישוב מחדש' (Umsiedlung) של הפולקסדויטשה העקורים ב-Ostgaue (חבלי המזרח, אזורי פולין שסופחו ל'רייך השלישי'). דיור ותעסוקה לגרמנים האתניים שהגיעו בעזרת הנציבות יימצאו באמצעות מילוי המשימה השנייה שהוטלה על הימלר – הגלייתם של פולנים ויהודים מן האזורים המסופחים בשיתוף-פעולה עם ה'משרד הראשי לביטחון הרייך' שבראשותו של רינהרד הינריך. בסיכומו של דבר קלטה הנציבות חצי מיליון גרמנים אתניים ויישבה מחדש 225,000 מהם. יתנם נשארו במחנות זמניים עד סוף המלחמה.

באביב 1940 החלה הנציבות לעסוק בעוד שתי תוכניות: א. עריכת רשימה של גרמנים אתניים ש'נתגלו' בפולין (Deutsche Volksliste, Dvl). ב. 'גרמניזציה מחדש', דהיינו, בחירת אותם שתוארו כבעלי מאפיינים גזעיים שיכשירו אותם להתבולל בגזע הגרמני. מהנדסי הדמוגרפיה של הנציבות סייעו בהתויית תוכניות שאפתניות אף יותר ל'יישוב מחדש' במזרח פולין וברוסיה. ואולם, התברר כי רוב התוכניות שהועלו ב-1941-1942 (ונקראו 'תכנית-אב כללית, מזרח'), לא ניתנו למימוש. הנציבות נועדה להיות מכשיר מרכזי בעיצוב 'מרחב המחיה' (לבנסראום) הגרמני, זאת באמצעות 'מפעלי הנדסה דמוגרפית' בקנה-מידה אדיר, המבוססים על תורת הגזע.